

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/297/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6713208767
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Klaudia Kosková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6713208767.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v právnej veci žalobcu I. V., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. rad XXX/XX, XXX XX R., zast. advokátskou kanceláriou Ulianko & partners s. r. o., so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 27, 960 01 Zvolen, IČO: 36 856 517, proti žalovanému Slovenská republika, za ktorého pred súdom koná Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava I, o zaplatenie 1 448,38 eur s príslušenstvom, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 6C/106/2013 - 91, zo dňa 09. 12. 2013, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1 448,38 eur spolu s 8,75% úrokom z omeškania ročne z uvedenej sumy od 03. 05. 2013 do zaplatenia, a to do 10 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň zaviazal žalovaného k povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania v sume 505,64 eur s DPH na účet právneho zástupcu žalobcu.

V odôvodnení rozhodnutia okresný súd popísal skutkový stav, a uviedol, že zákonom č. 412/2012 Z. z. bol zákon č. 514/2003 Z. z. zmenený, pričom daný zákon nadobudol účinnosť dňa 01. 01. 2013. Pretože touto novelou nebolo dané prechodné ustanovenie a ide o procesnoprávny predpis, pretože upravuje zastupovanie Slovenskej republiky, tak pre ďalšie konanie od 01. 01. 2013 sa aplikuje znenie dané novelou - zákonom č. 412/2012 Z. z. Okresný súd vyhodnotil, že vecne pasívne legitimovaný vystupovať v konaní na strane žalovaného je Generálna prokuratúra SR ako orgán konajúci v mene Slovenskej republiky. Aj napriek tomu, že žalobca pôvodne v žalobe označil za pasívne legitimovaného Ministerstvo vnútra SR, ktorému aj podal žiadosť o predbežné prerokovanie - zmenou zákona došlo k zmene konajúceho orgánu v mene Slovenskej republiky, a preto súd konal následne s Generálnou prokuratúrou SR. Splnomocnený zástupca Generálnej prokuratúry SR namietal svoju legitimitu vystupovať v mene Slovenskej republiky v tomto konaní na strane žalovaného. V tomto smere poukázal na ust. § 15, § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. Súd na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobca listom zo dňa 31. 10. 2012 žiadal o prerokovanie nároku na náhradu škody titulom vzniknutých trov obhajoby v trestnom konaní sp. zn. 1T/37/2011 Okresného súdu Zvolen. Súd mal k dispozícii aj vyčíslenie trov právneho zastúpenia zn. 2010/27-GR zo dňa 19. 11. 2013, ktoré slúžili pre podklad pre vystavenie faktúry za poskytnutú právnu službu pri obhajobe žalobcu v konaní 1T/37/2011. V odôvodnení svojho rozhodnutia prvostupňový súd bližšie popísal uvedené úkony. V závere svojho rozhodnutia prvostupňový súd uviedol „pokiaľ ide o podrobnejšie právne zdôvodnenie, súd odkazuje na rozsudok Okresného súdu Žilina 18C/194/2012, ktorý je voľne prístupný na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky v časti 'súdne rozhodnutia'“. O trovách konania rozhodol s poukazom na ust. § 142 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 149 O. s. p. Svoje rozhodnutie oprel o čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, § 1 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z. z., § 3 ods. 1, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 2 zák. č. 514/2003 Z. z., a § 4 ods. 1 písm. a) a písm. b) citovaného zákona v znení od 01. 01. 2013.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný. Navrhol, aby Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutý rozsudok Okresného súdu Zvolen zrušil a vec vrátil Okresnému súdu na ďalšie konanie. V prípade, ak by Krajský súd v Banskej Bystrici napriek argumentácii uvedenej v odvolaní žalovaného potvrdil rozsudok okresného súdu, žiadal, aby odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku skutočnosť, že dovolanie proti potvrdzujúcemu rozsudku je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu najmä s prihliadnutím na otázku zastupovania štátu vo veciach náhrady škody v prípade, ak škoda bola spôsobená uznesením o vznesení obvinenia. Odvolanie podal z dôvodu, že prvostupňový súd vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Okresný súd Zvolen svojím rozsudkom priznal nárok na náhradu škody, keď v odôvodnení rozsudku popísal priebeh celého trestného konania, neoznačil žiadne rozhodnutie za nezákonné, v odôvodnení svojho rozhodnutia na strane 6 štvrtý odsek uviedol, že navrhovateľ žiadal nárok na náhradu škody titulom vzniknutých trov obhajoby. Otázne zostáva, ktoré rozhodnutie považuje okresný súd za nezákonné, a teda z akého titulu priznal žalobcovi nárok na náhradu škody. Keďže Okresný súd Zvolen neoznačil v celom svojom rozhodnutí žiadne rozhodnutie za nezákonné, nemohol následne skúmať aj ďalšie zákonné podmienky na priznanie nároku na náhradu škody a tými sú vznik škody a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom škody. Samotná skutočnosť, že niekto bol oslobodený spod obžaloby ešte nezakladá bez skúmania ďalších zákonných podmienok nárok na náhradu škody. V tomto rozsahu považuje rozhodnutie okresného súdu za formálne, nedostatočne odôvodnené a následne aj nepreskúmateľné. Okresný súd sa v ďalšom dosť neštandardne vysporiadal aj s otázkou pasívnej legitímácie, či procesnej spôsobilosti konať v mene štátu. Poukázal aj na označenie žalovaného v rozsudku Okresného súdu Zvolen, ktorý znie: „proti žalovanému Generálna prokuratúra Slovenskej republiky“. V súlade s citovaným odôvodnením rozhodnutia nie je možné v žiadnom prípade dospieť k záveru, že ide o zjavnú chybu v písaní, t. j. že okresný súd len opomenul uviesť Slovenskú republiku. Okresný súd totižto za pasívne vecne legitimovaného v zmysle odôvodnenia považuje práve Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky. V tomto rozsahu považuje rozhodnutie okresného súdu za rozhodnutie vydané v rozpore s platnou právnou úpravou, ktorým sa rozhodol Okresný súd Zvolen zaviazat žalovaného, ktorý nie je v súlade s platnou právnou úpravou vecne pasívne legitimovaný, a ktorého za žalovaného neoznačil ani žalobca. Pasívne legitimovaným je štát, t. j. Slovenská republika, ktorú žalobca vo svojom návrhu aj riadne označil. Žalovaný sa však vo svojom vyjadrení zo dňa 18. 10. 2013 vyjadroval k procesnej spôsobilosti konať v mene žalovaného, čo je dosť podstatný rozdiel. Okresný súd sa vznesenými námietkami zo strany žalovaného v jeho vyjadrení zo dňa 18. 10. 2013 vôbec nezaoberal. Okresný súd bližšie nezdôvodnil ako dospel k záveru, že má konať v mene Slovenskej republiky práve Generálna prokuratúra SR. Rozhodnutie okresného súdu je absolútne nepreskúmateľné a dokonca aj arbitrálne. V závere svojho odvolania žalovaný uviedol, že si dovoľuje poukázať na absolútnu aroganciu súdnej moci vyjadrenú v rozhodnutí, keď uviedol „pokiaľ ide o podrobnejšie právne zdôvodnenie, súd odkazuje na rozsudok Okresného súdu Žilina 18C/194/2012, ktorý je voľne prístupný na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR v časti 'súdne rozhodnutia' “. Tento záver okresného súdu je absolútne v rozpore s platnou právnou úpravou. Slovenská republika neaplikuje precedentné právo, a teda rozsudky iných okresných súdov, nech by boli založené aj na obdobných skutkových okolnostiach, v prejednávanej veci nemôžu mať na daný špecifický prípad žiadnu právnú relevanciu ani dopad. Zostáva otázne, čo si má účastník konania pod týmto výrokom predstaviť a čoho sa podrobnejšie právne zdôvodnenie má týkať.

Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne vyjadril. Navrhol napadnutý rozsudok prvostupňového súdu potvrdiť ako vecne a právne správny a zároveň si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania. S odvolaním žalovaného nesúhlasí a považuje ho za nedôvodné. Má za to, že z napadnutého rozhodnutia je absolútne jasné, ktoré rozhodnutie súd v danom prípade považoval za nezákonné, ako aj to, proti ktorému subjektu napadnuté rozhodnutie smeruje. Nedostatky, na ktoré žalovaný poukázal je podľa názoru žalobcu možné považovať maximálne za zjavné chyby v písaní v zmysle ust. § 164 O. s. p. Napadnuté rozhodnutie zároveň spĺňa aj podmienku jeho preskúmateľnosti. Uviedol, že za nezákonné rozhodnutie naďalej považuje uznesenie Okresného riaditeľstva PZ Zvolen, Úradu justičnej a kriminálnej polície PZ zo dňa 01. 12. 2009, sp. zn. ČVS: ORP-778/OVK-ZV-2008, ktorým policajti podľa § 206 ods. 1 Trestného poriadku rozhodol o stíhaní jeho osoby ako obvineného z prečinu „útoku na verejného činiteľa“ podľa § 323 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Opätovne poukázal na žalobu podanú v tejto veci, na jej obsah a odôvodnenie, ako aj na súčasnú ustálenú judikatúru v právne identických veciach (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 18. 08. 2010, sp. zn. 4Mcd0 15/2009, Nález Ústavného súdu SR č. II.ÚS 25/2011 zo dňa 24. 03. 2011). Má za to, že boli preukázané všetky predpoklady zodpovednosti za škodu. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že vzhľadom na zmenu zákona č. 511/2003 Z. z. nie je ďalej pasívne

legitimovaným v tomto smere, ani s touto argumentáciou nie je možné sa stotožniť. V právnom štáte je neprijateľná tzv. pravá retroaktivita, a teda nemožno od právnych subjektov očakávať, aby vopred poznali budúcu právnu úpravu a zároveň im nemožno niečo prikazovať alebo zakazovať späťne, keď už nemajú možnosť svoje konanie zmeniť tak, aby bolo v súlade so zákonom. Tak isto nemožno od právnych subjektov požadovať, aby niesli zodpovednosť za absenciu prechodných ustanovení v súvislosti so zmenou zákona č. 514/2003 Z. z. Poukázal na právoplatný rozsudok Okresného súdu Žilina, sp. zn. 18C/194/2012 ako aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/126/2013, v ktorom uznesení vyslovil názor, že na to, aby vo veci náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci v mene štátu konalo Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, musia byť splnené kumulatívne podmienky, a to, aby v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ policajného zboru alebo poverený príslušník policajného zboru a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa policajného zboru, alebo povereného príslušníka policajného zboru a zároveň nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu. Tieto podmienky však splnené neboli.

Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v rozsahu podľa ust. § 212 ods. 1, 2 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O. s. p. a rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (ods. 2).

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom rozhodnutia okresného súdu dospel k záveru, že rozhodnutie okresného súdu nie je riadne odôvodnené, tak ako to ukladá ustanovenie § 157 O. s. p. a v dôsledku toho nie je preskúmateľné súdom vyššieho stupňa. Námietka odvolateľa je teda v tomto smere v plnom rozsahu dôvodná.

Požiadavka riadneho odôvodnenia rozhodnutia je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu. Dodržiavanie povinnosti odôvodniť rozhodnutie má zaručiť transparentnosť a kontrolovateľnosť rozhodovania súdov a vylúčiť ľubovôľu. Rozhodnutie súdu musí dať dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Z každého rozhodnutia súdu musí byť jednoznačne zrejmé, z akej skutočnosti súd pri rozhodovaní vychádzal, akými úvahami sa riadil a ako vec právne posúdil. Z právneho posúdenia má byť zrejmé, ako príslušné právne normy, ktoré súd v prejednávacom prípade aplikoval, konajúci súd vykladá v spojitosti s danou vecou a nie je postačujúce, keď súd právne normy bez ďalšieho iba cituje.

Pokiaľ navrhovateľ v odvolaní namieta nedostatky týkajúce sa odôvodnenia odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvého stupňa, treba uviesť, že uvedená námietka navrhovateľa je v plnom rozsahu dôvodná. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva ako aj z rozhodnutí Ústavného súdu SR totiž vyplýva, že tak základné právo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy ako aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru v sebe zahŕňajú aj právo na rovnosť zbraní, kontradiktórnosť konania a odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006); právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu.

Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktoré by popreli zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Ústavný súd SR vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že nezávislosť rozhodovania všeobecných súdov sa má uskutočňovať v ústavnom a zákonom procesno-právnom a hmotno-právnom rámci. Procesno-právny rámec predstavuje predovšetkým princípy riadneho a spravodlivého procesu, ako vyplýva i z čl. 46 a nasl. Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Jedným z týchto princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy, čl. 6 ods. 1 Dohovoru) a vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní je aj povinnosť súdu, presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O. s. p. m.m. I. ÚS 243/2007), pričom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda inými slovami, na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Súd pritom musí súčasne

vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 O. s. p.); obdobne, napr. IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS. 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie v tejto súvislosti vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. 04. 1993, séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p.

Za arbitrárny, resp. nedostatočne zdôvodnený treba považovať rozsudok súdu aj v situácii, keď súd svoj právny záver nezdôvodní zo všetkých zákonných hľadísk, ktoré v danej veci prichádzajú do úvahy (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 154/2005 z 28. 02. 2006).

Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa, nespĺňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., a preto ho nemožno považovať za preskúmateľný, odôvodnený, pretože je zjavne arbitrárny (svojvoľný).

Nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je porušením práva na spravodlivé súdne konanie. Ak rozhodnutie nie je dostatočne odôvodnené, tým sa v konečnom dôsledku okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práva zvoleným spôsobom, odňala účastníkovi konania možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu. Podľa názoru odvolacieho súdu je takouto vadou postihnuté i konanie prvostupňového súdu v danej veci, preto odvolací súd rozhodnutie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p.). Súd v odôvodnení svojho rozhodnutia bližšie a konkrétne nezdôvodnil, prečo takto rozhodol. Navyiac, priznané úroky z omeškania vôbec v rozhodnutí prvostupňový súd neodôvodnil.

Pokiaľ sa týka námietky žalovaného, že prvostupňový súd zle označil subjekt žalovaného v hlavičke prvostupňového rozhodnutia, tu odvolací súd je toho názoru, že sa v danom prípade jedná o chybu v písaní pri vyhotovovaní súdneho rozhodnutia. Žalobca správne označil v žalobe žalovaného, a to „Slovenská republika“. To, že sa jedná o chybu pri písaní rozhodnutia vyplýva, aj z odôvodnenia prvostupňového rozhodnutia, kde opakovane uvádza „... vystupovať v konaní na strane žalovaného je Generálna prokuratúra SR ako orgán konajúci v mene SR“ (č. I. 5 posledný odsek). Námietku odvolateľa teda v tejto časti odvolací súd nepovažoval za dôvodnú.

Rozsudok neobsahuje žiadne skutkové závery a ani len zmienku o základných predpokladoch pre priznanie uplatnených nárokov, ktoré pri rozhodovaní mali byť prvoradé, pretože na základe uplatneného nároku sa mal súd zaoberať predpokladmi pre vznik škody. Námietka žalovaného, že z rozhodnutia nevyplýva, ktoré rozhodnutie považuje za nezákonné, a teda z akého titulu priznal žalobcovi nárok na náhradu škody je teda dôvodná.

Z týchto dôvodov odvolací súd zrušil napadnuté rozhodnutie a vec vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd v ďalšom konaní dôsledne posúdi po náležitom vykonaní dokazovania žalobu žalobcu, následne vykoná náležité právne posúdenie veci, pričom zistený skutkový stav, vykonané dokazovanie, ako aj právne posúdenie veci bude obsiahnuté aj v odôvodnení rozhodnutia. Nie je dostatočné, ak odôvodnenie všeobecne odkazuje na rozsudok Okresného súdu Žilina 18C/194/2012, s tým, že je voľne prístupný na internetovej stránke Ministerstva spravodlivosti SR v časti „súdne rozhodnutia“.

Podľa § 224 ods. 3 O. s. p. súd prvého stupňa v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov celého konania.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.